(Казка)

Була собі раз Опозиція, та така остра, що не дай господи. Годі було до неї доступити, хоч ти сказися. І не то щоби кусала або хоч гарчала, а м'явкала, та так вам голосно, що як м'явкне в Відні, то чути аж у Львові, а як зам'явчить у Львові, то чути аж у Куликові та в Великих Очах. Ну, а звісно, що великі пани не люблять м'явкання ще гірше, ніж лев когутячого кукурікання. А надто ще наша Опозиція в своїм м'явканні була доволі монотонна, бо вміла тільки дві модуляції: "Кдивда нам!" і "Дівнопдавність!" Не вміла небіжечка "ірци" виговорювати.

Що вже великі пани шукали різних способів, щоб її підійти, укоськати та приручити, так де тобі! І з руки їсть, і гладити дається, а скоро що до чого — м'явчить так, що аж крізь вуха прохапується. Ось вони підіслали до неї самого найстаршого міністра. Взяв той у припіл трохи вівса, а в жменю шматок хліба та й наближається до Опозиції обережно, мов до брикливої шкапи, та все: "Косю! косю! косю!"

Опозиція стоїть, нюхає, облизується, одним словом — орієнтується. Осмілений тим міністр наблизився, ткнув їй під ніс хліб — схрупала; дав їй вівса — зацукалась та як не м'явкне: "Дівнопдавність!"

Міністр аж уші й очі затулив та ногами задріботів.

— Але ж, кохана Опозиційко! — сказав він, коли м'явкіт утих. — Чого ти хочеш? Чому ти мені життя затроюєш?

— Кдивда нам! — м'явкнула Опозиція, що аж у Великих Очах почули.

Хоч у тім слові "ірци" було перекалічене, але міністр не любив сього слова гірш чемериці і, не чекаючи на дальшу розмову, втік щодуху. А Опозиція стоїть далі, нюхає, облизується, — одним словом, орієнтується.

Бачать пани, що вівсом їй кінця не доїдуть, посилають до неї шефа секційного. Набрав він повні кишені вати, бандажів, діахилю та й іде, перебравшися за старого знахаря.

— Бідна, бідна, бідна! — приговорює він. — На, моя маленька, на, на, на! Тебе животик болить, га?

— Дівноподавність! — м'явкнула Опозиція що було духу.

Але шеф секційний, хоч також дуже не любив сього м'явкання, та був чоловік мудрий, бувалий. П'ятнадцять міністрів у своїм бюрі перетривав, пройшов огонь абсолютизму, воду федералізму і мідяні труби централізму і був кований остро на всі чотири копита. Отже, він, ідучи на розмову з такою лютою Опозицією, поступив собі дуже розумно, позатикав вуха ватою.

— Ну, ну, ну, — мимрив він, махаючи рукою, — вспокійся, моя бідненька! вспокійся! Я вже виджу, що тебе животик болить. На, я тобі отсеї рицинки ложечку завдам, а потому тобі теплий кминковий окладець приложимо, а потому тебе гарненько в постіль положимо, пеленочками обів'ємо, повивачиком обкрутимо, та й спи собі. Бо ти ще у нас маленька, не річ тобі звихнутися або оченята собі видряпати.

— Кдивда нам! Кдивда нам! Кдивда нам! — м'явчить Опозиція, мало не надсядеться.

— Та яка ж тобі, рибонько, кривда? Клиїку тобі не дали? Чи, може, пипка не чиста? Чого тобі треба, скажи!

— Дівноподавність!

— Ей, заладила ти, серденько, все одно та й одно. Та й ще якесь таке паскудне слово вивчила, що я й чути його не можу. Ти по-людськи говори. Чи дати тобі хлібця, чи вівсика, чи кашки, чи молочка?

— Дівнопдавність! — м'явчить Опозиція.

— Ну, та й дубова ж у тебе голова, моє серденько! Невже ж ти того не розумієш, що рівноправності ніякої я дати не можу? Що міг, то дав, маєш рівноправність на папері, та що тобі з неї? Моє діло — фабрикація бандажів і пластрів. Ну, кажи, де тобі приложити?

— Кдивда нам! — репетує Опозиція, мов і не чує слів розумного знахаря. Олютився вкінці старий, плюнув та й пішов.

— Тьфу! — сказав він, відходячи. — Якась скажена скотина! Нехай з тобою той говорить, що болотом трясе! Щезай, помано, дай мені чисту годину!

А Опозиція, мов не знати яке велике діло зробила, стоїть собі, нюхає, облизується, — одним словом, орієнтується.

Ще пани не стратили надії, посилають до неї Перемісника і кажуть йому почати з острішої бочки. Перемісник був чоловік енергічний та резолютний та й каже:

— Не бійтеся! Вже як я їй кінця не доїду, то їй і чорт лисий нічого не зробить. Але я маю в бозі надію, що як їй дам понюхати своїх крапель, то перестане м'явкати, а так вам буде коло ніг лащитися, що аж їй будуть із шерсті іскри скакати.

— Ну, ну, — кажуть пани, — коли ти сеї штуки докажеш, то ми тебе з Перемісника таки цілим Місником зробимо.

— Добре! Беру вас за слово! — сказав Перемісник і, весело підсвистуючи, вибрався в дорогу. Та не дурний він сам перший іти до Опозиції. Послухайте лишень, яку він штуку вдрав.

Стоїть собі наша Опозиція, роззирається, нюхає, облизується, орієнтується собі гарненько, аж тут глядить — іде Кішка, ліберальний-преліберальний! Прийшов та й першим ділом бух — їй хрест трираменний із церкви скинув.

— Кдивда нам! — м'явкнула Опозиція.

— Мало вам? — каже Кішка та й шасть — Опозиції до церкви жандарма післав, щоби пильнував, чи добре попи службу правлять, чи, може, замість "Прийдіте поклонімося" не співають "Блажен, іже возмет і разбієт младенци твоя о камень".

— Дівнопдавність! Дівнопдавність! — м'явчить Опозиція, аж мало не захрипне. Вже аж у Войнилові та Рожнятові почули, хоч ані войни, ані рожна не показали.

— Рівноправності вам треба? — воркоче Кішка. — Добре, я вам її покажу з грубшого кінця!

Та й шарах — розіслав окружник, щоби попи не сміли по-руськи метрики провадити ані жадні урядові письма писати.

— Кдивда! Кдивда! Кдивда нам! — м'явчить Опозиція. Та Кішка загартований на сей крик, він не такий делікатний, як великі пани.

— Ще вам мало? Добре, я вашого Озаркевича з'їм! Будемо видіти, чиє наверха буде.

Та сим разом перечислився. Гаркнути гаркнув, та з'їсти не з'їв. Таки йому Озаркевич кістю в горлі став, і бідний Кішка не міг його ні проковтнути, ні виплюнути. Що вже баби хухали, і шептали, і штуркали — не йде та й не йде. Подригав ще дрібку бідний Кішка ногами та й богу духа дав. Але Перемісник про те байдуже. Пропав один — мара його бери! У нього такими Кішками хоч гать гати, хоч мости мости. Ще Кішка

не скінчив дригати, а вже до нашої Опозиції з другого боку Рябко Хельт підскочив. Се вже не була м'якенька, ліберальна кішка, а товстий, зубатий британ. Моргнув йому Перемісник:

— Рябко, гузя "Народну торговлю"!

Рябко Хельт в одній хвилі скочив, зіп'явся передніми лапами вгору і замкнув двері "Народної торговлі" в самий торговий день.

— Кдивда! Кдивда! — зам'явкала Опозиція, але вже якось несміло.

"Ще вам кривда?" — думав Перемісник та й командує далі:

— Рябко, піф читальні!

Рябко Хельт не сказав ані слова, не пустив ані голосу, але як скочив по читальнях, то тільки залопотіло та пір'я на вітер полетіло.

— Кдив...кдив...кдив... — ікала Опозиція, пройнята чимраз більшим переляком.

— Ще не досить? — мурмотів Перемісник. — Чекайте, я ще не скінчив! Я ще маю для вас гостинці.

Та й знов моргнув Рябкові:

— Рябко, з'їдж Романчука і закуси Савчаком!

Рябко зложився до скоку, стулився, вичекав, поки Романчук буде кандидувати, та й скік, хруп-хруп, — і Романчука нестало. Вхопився ще за Савчака, та не поздоровилось йому якось, подавився, неборака, якоюсь товстою кісткою та й богу духа дав. Та Опозиція вже ледве щось

белькотіла і не орієнтувалася, а тільки ногами перебирала, мов тота дівка, що до танцю хоче та тільки чекає, щоб її хто взяв.

Тоді Перемісник прийшов до неї та й каже:

— А що, Опозиціє, дихаєш іще?

— Пдав... пдав... пдав... — белькотіла Опозиція та й сама зараз завстидалася.

— Покиньте ви се! — остро сказав Перемісник. — Досі були на вас рани, а коли не покинете сього м'явкання, то будуть ще й скорпіони. Я все можу, я маю власть, а застрашити себе не дам. Скажіть щиро: досить вам сього, що було?

— Досить, досить, досить! — прошептала Опозиція, б'ючися в груди.

— Так чого ж хочете? Що вам потрібне?

— Поссади! Авансси! — вже зовсім встидливо прошептала Опозиція.

— Ну, то так же й говоріть! — сказав Перемісник. — Так було б давно сказати. А то заладили: рівноправність та й рівноправність. Немовби то моя сила була всіх марципаном нагодувати. Ніколи багач не буде рівноправний з бідним, учений з темним, розумний з дурнем. Тут уже м'явкайте хоч до кінця світу, а нічого не вим'явкаєте. А посади, аванси — се друге діло. Се політика реальна, тут ми на твердому грунті, тут можемо порозумітися, і я певний, що порозуміємося. Тільки будьте розумні, хапайте те, що реальне, беріть те, що ми можемо дати, а не забагайте печеного леду. Зрозуміли?

— Цілковито, батьку, цілковито! — притакнула Опозиція.

— Ідіть же тепер і не грішіть більше! При виборах побачимось. Прощавайте!

І Опозиція, смирно поцілувавши Перемісника в руку, пішла додому, а по дорозі, як роздумала добре, то врадувалася великою радістю і, ставши в колесо та побравшися за руки, затягла славну національну "Марсельєзу":

Змилувався бог над раком, змилує й над нами:

Тож нам буде добре жити під штирма панами.

Пан єпископ, пан староста — гарна пара, братку,

Третій буде пан міністер, а станьчик вдодатку.

Першому би поклонитись — він язик відріже;

Другому би покоритись, а він в душу лізе.

Третій каже: "Дай, небоже, чвертку з полумацька",

А четвертий на нас крикне: "То чернь гайдамацька!"